

Josef Vycpálek

Josef Vycpálek-1913

Foto: ateliér Šechtl-Voseček Tábor, spolu s textem v archívu Českého rozhlasu

O osobnosti **Josefa Vycpálka** (1847-1922) si uvedme několik základních skutečností: narodil se v Choceradech u Benešova v rodině gymnaziálního profesora. Po skončení základní školy odešel na studia do Prahy. Studoval nejprve v arcibiskupském konviktu, později přestoupil na akademické gymnázium. Už tehdy se stal horlivým vlastencem a obdivovatelem českých tradic. Po studiu na filozofické fakultě UK (čeština, latina, řečtina) působil jako profesor na gymnáziu v Mladé Boleslavi. Byl současně vynikajícím hudebníkem a zpěvákem. Později odešel do Rychnova nad Kněžnou, kde se stal zámeckým archivářem a knihovníkem. Zde také začala jeho činnost sběratelská.

J. Vycpálek: „Bylo to kolem roku osmdesátého...kdy rychnovská ochotnická jednota Tyl, jejímžto jsem byl ředitelem, usnesla se pořádati ples v selských krojích. Když je děvčata měla již málem připraveny, vynořila se myšlenka, že by ples nemálo získat, kdyby se k těm selským krojům přidružily i selské tance. Ale kde je vzít? Tu si jeden z pořadatelů Tylových vzpomněl, že hospodářský správce v Borovnici u Chocně, jeho dobrý známý, má mezi čeládkou starší lidi, kteří jistě pamatují všelicos pěkného ze starých dob. A opravdu nejeli jsme nadarmo. Laskavostí páně správcovou odvezli jsme si od 70letého dědka a 60leté stařeny 12 pěkných tanců, jež nacvičeny o a plese tančeny.“

Výsledky své práce Josef Vycpálek shrnul v knize *České tance* (Praha, 1921), která je jednou ze základních sbírek tanečního folkloru v Čechách. Sbíрка obsahuje 185 lidových tanců a jejich variant sesbíraných na Rychnovsku, Choceradsku a Tábořsku. Vycpálek neměl ve svém díle předchůdce a musel se proto kromě zápisů hudebních zabývat i metodami popisu českých lidových tanců, které byly v té době raritou. Jeho sbírka se tak stala zakládajícím počinem hudebně taneční folkloristiky.